

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 5.—, za četrt leta Din 15.—, za pol leta Din 30.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 21, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Onemogla gesta

Pred kratkim je sklicala organizacija socialističnih žen shod, da zahteva v prvi vrsti, naj odpravijo iz kazenskega zakonika tisti paragraf, ki prepoveduje ubijanje otrok v materinem telesu.

Sklicatelji in aranžerji so gotovo bili prepričani, da bodo napravili s tem shodom velik utis na delavstvo in na javnost, zlasti pa, da je tako zborovanje prav posebno socialnega obeležja. Dosegli so pa ravno nasprotno. Zborovanje je napravilo utis, da so se hoteli socialisti oglasiti in ker ni bilo drugega prikladnejšega predmeta, so si privoščili materinstvo.

Razumljivo bi bilo v sedanjem času tako zborovanje, zlasti za ljudi, ki hočejo imeti socializem v zakupu, ko ne bi vedeli, da prihaja iz notranje za drege in mogoče celo iz notranje revščine. Saj je toliko problemov nujnih in življenjsko važnih, od katerih naravnost zavisi ves razvoj pokretov. In do teh problemov bi bilo treba vzeti stališče, poučiti delavstvo in javnost.

Pa k zborovanju samemu. Ali je boj za to, da bi država sankcionirala umor v materinem telesu, opravičen? Ali je to v interesu žene?

Žena ima v človeški družbi veliko nalogo. Svoje mesto v družbi je uživala vedno le tedaj, če je vršila to nalogo. Tudi njeno dostojanstvo, njena čast je bila s tem v zvezi. In njena najvažnejša naloga je, da gradi in ohranja družino. Naj si izvoli žena še tako idealen poklic, ne doseže nikoli poklica, ki ga ima žena v družini. Od razvoja družine zavisi ves človeški družabni red. Dobre družine, dobra človeška družba, Propadajoče družinsko življenje, propadajoča človeška družba. Dokazov ni treba, jih ima dovolj pred svojimi očmi. Seveda nalaga tak poklic ženi velike in težke žrtve. Toda, kdaj pa je bilo ustvarjenega kaj velikega in lepega brez žrtve. Nasprotno. Čim višji cilji, tem višje žrtve. Toda žena, ki prevzame zase te žrtve, je v resnici žena in uživa to čast v srečo vsakogar, tudi modernega človeka.

Pa zdravje! Le vprašajte zdravnike, koliko skritih bolezni razsaja med nežnim spolom. In nemalo radi tega, ker so menile, da bi roditev izpodkopavala njihovo zdravje in lepoto. Pa so se poslušile nasilja proti svoji lastni naravi. Z naravnimi zakoni se pa ne smemo šaliti. Zato so pa matere z več otroki povprečno bolj zdrave in zadovoljne, kakor pa matere z enim ali nobenim otrokom.

In socialni momenti! Res je, da trpe danes družine, zlasti s številnimi otroki, pomanjkanje. Toda ali nosijo na tem krivdo družine kot take? Saj je dovolj vsega: živeža, obleke, stanovanj. Živež mečejo v reke, bombaž zažigajo itd. Če pa kljub temu trpe družine po-

manjkanje, je vzrok sedanji krivični gospodarski in družabni red, ki dopušča in omogoča takšen način gospodarstva. O d p r a v a t e h krivic, v tem je bistveno vprašanje, proti temu mora vsak, kdor je resničen socialist, mobilizirati delovne sile in jih voditi k cilju pravičnega in poštenega družabnega reda. Če ustvari delovno ljudstvo tak red, ne bodo stradali niti otroci, niti starši. Vsak bo imel dovolj dela, pa tudi dovolj eksistenčnih sredstev.

Tudi ni upravičeno geslo: Ne rodite otrok! Saj so le za kapitaliste.

Videz bi bil skoraj tak. Toda ali je nujno, da bi moral biti otrok proletarca suženj kapitalista. Zakaj pa ne bi bilo nasprotno? Otrok proletarca mora postati prvobornik za delavske pravice. To je pa odvisno od nas, od družin. Ako bo družina zdrava, naravna, bo vzgojila zavedne člane svojega stanu. Trdne, je-

klene značaje, ki ne bodo nikoli klonili, ki bodo neizprosni nasprotniki sedanjega krivičnega stanja. V takih značajih bo zavest odgovornosti zase in za celoto vedno živa in iskrena. Moderna družina bo pa rodila slabice, kupljive in suženjske miselnosti.

Korist delavstva zahteva, da odkloni take zahteve kakor so bile predlagane na omenjenem shodu. Delavstvo mora rasti iz zdravih, požrtvovalnih družin. Delavstvo mora stremeti za tem, da bodo njegove matere polne dostojanstva, da bodo svečenice, ki jih bodo s svojim življenjem in žrtvami dvigale, jim vcepjale smisel za boje in trpljenje. Delavstvo mora odklanjati talke žene, ki bi služile sebi in drugim le za strelovod strasti in pohote. Zlasti se pa mora boriti proti temu, da bi take razuzdane nature nosile ime — mati in da bi v imenu tega imena prodajale svojo skvarjenost.

Taka pojasnila odklanjamo

V »Delavski Pravici« št. 16 smo pod naslovom »Da smo si na jasnem« priobčili del poročila podpredsednika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Rebeka, s katerim je dokazoval nujnost reforme inspekcije dela. V uvodu tega članka smo poudarili, kako naši delodajalski krogi gledajo na delavsko socialno zakonodajo in tudi pokazali, koliko njihovih besede soglašajo z dejanji. Torej nismo razpravljali o socialnem zavarovanju kakor to pravi »Trgovski list«, ki v svoji 47. številki prinaša članek pod naslovom »Socialna politika in gospodarstvo«, v katerem se huduje nad »Delavsko Pravico« in prav po trgovsko zakriva resnici oči. Kakor smo v poznejših številkah »Delavske Pravice« dokazali koliko je pomnenu g. Rebeka inspekcija dela potrebna reforme, tako bomo tudi »Trgovskemu listu« dokazali nezrelost pisca dotičnega članka. Sicer pa kdor hoče dajati pojasnila poklicnim socialnim politikom mora biti tudi sam poklicni socialni politik. Kdor si pa upa javno trditi, da je resnica hujškaštvo, naj poberska po arhivih raznih delodajalskih organizacij in korporacij, kjer bo našel še sveže prepise resolucij, ki vsebujejo zahteve po reviziji socialne zakonodaje. Do malega vsi predlogi delodajalskih krogov za revizijo socialne zakonodaje gredo za poslabšanjem te zakonodaje, razven predloga o decentralizaciji bolniškega zavarovanja. Pa tudi s tem predlogom imajo delodajalci svoj namen, in ta je, da se znižajo prispevki, ne pa da se zboljšajo dajatve, kakor to pravi »Trgovski list«. Pa pravi pisec v »Trgovskemu listu«: Če pa delodajalci prispevajo iz svojega za socialne ustanove, potem hočejo, da njih nameščenci tudi res nekaj od tega imajo. Morda hoče »Trgovski list« s tem reči, da nameščenci oziroma delavci niso

za to, da bi od soc. zavarovanja res nekaj imeli. Vprašamo pa, kateri delodajalec plačuje iz svojega? Odkod pa izvira ta svojina? Iz svojega plačujejo delavci in nameščenci, ki si prispevke za svoje socialno zavarovanje odtrgajo od ust.

Če ugotovimo, da je delavstvo, odkar obstoja zakon o zavarovanju delavcev, zahtevalo po svojih strokovnih sindikatih decentralizacijo zavarovanja, moramo ugotoviti, da je pisec v »Trgovskem listu« ves ta čas prespal in da ga je zbudil šele članek v »Delavski Pravici«. Če bi pisec v »Trgovskem listu« vzel v roke »Delavsko Pravico« št. 37 iz leta 1929 bi uganko svoje nezrelosti sam lahko rešil. Radovedni smo, kje je pisec pobral trditev, da so deficiti Okrožnih uradov malenkost, kakor tudi da so upravni stroški tako nizki, da bolj biti ne morejo. Teža »Delavska Pravica« ni nikdar pisala. Poudarjamo pa, da pri sedanjem birokratičnem ustroju in dvojnem poslovanju bolniškega zavarovanja ni mogoče reducirati upravnih stroškov, to ve morda tudi pisec v »Trgovskem listu«.

Pisec v »Trgovskem listu« vprašuje, kaj pravijo poklicni socialni politiki k težki krizi vsega socialnega zavarovanja, ki je že zavzela prav nevaren obseg. Mar je pisec v »Trgovskem listu« mnenja, da se je delavstvo zbudilo šele leta 1933 in da ni že deset let pred tem uvidelo nevarnosti svojega socialnega zavarovanja.

Ko je po 6. januarju 1929 sicer že prej pretreseno vprašanje reorganizacije in revizije delavskega zavarovanja stopilo zopet bolj v ospredje, je Jugoslovanska strokovna zveza izdala velevažen predlog, v katerem je nazorno pokazala, kako naj se izvrši revizija ozir. reorganizacija bolniškega zavarovanja. Ti

Poročila z delavskih bojišč

Vin čarji

Članom posmrtninskega sklada! Letos beležimo že sedem smrtnih slučajev naših članov. Prispevke v posmrtninski sklad pa smo pobirali komaj za štiri slučaje. Trije slučaji ostajajo še nepobirani. Tako pošljamo te dni položnice skupno za dva slučaja, in sicer za pok. članico Gril Marijo od skupine Sv. Miklavž pri Ormožu, za katero se je izplačalo 600 Din, in za članico Konrad Alojzijo od skupine Sv. Ana v Slov. goricah, za katero se je izplačalo 500 Din. Za ta dva smrtna slučaja bo zbirka skupna. Medtem pa je umrl tov. Ferik Jožef pri skupini Jarenina, kateri je imel pravico do podpore 700 Din in se je tudi izplačala. Za ta slučaj se bo pobiralo nekoliko pozneje. Da smo zaostali v pobiranju posmrtnin, je pripisovati brezposelnemu položaju, ki je doslej vladal med nami viničarji in je načelstvo zveze to upoštevalo. Sedaj pa, ko se začne nekoliko delati in bodo začele nekoliko bolj zeleneti gredice z zelenjavo, z edinim in glavnim našim viničarskim življenjem, bo nekoliko boljše in bo treba te zaostale slučaje spraviti v red.

Obveščamo vse člane, da mora imeti do 4. junija članarino pri zvezi plačano (ne le pri zaupniku ali skupini), kdor hoče, da mu za junij naročimo naš časopis. Za julij pa bomo naročili zopet samo tistim, ki bodo imeli članarino za junij pri zvezi plačano. Mora biti enkrat red! Blagajniki skupin se s tem opozarjajo, da do dne 2. junija pošljejo obračune brez ozira ali so plačali vsi člani, ali ne. Zaradi enega ali dveh naj se ne zgodi, da potem v juniju ne bi nihče pri skupini časopisa sprejel. Naročimo časopis samo v prvih dnevih vsakega meseca, drugače pa nič. Kdor je v redu s svojo članarino, pa se zgodi, da časopisa ne bi dobil, naj takoj reklamira naravnost na upravo lista v Ljubljano. — Načelstvo zveze.

NASILJE NAD PRAVICO!

Št. Vid pri Ptujju. Poročali smo že, kako si prizadevajo tukajšnji nasprotniki viničarjev in strokovne organizacije, da bi zatrli in onemogočili naše gibanje za pravice, ki nam gredo. Enkrat lažejo, čes, da viničarski red za naše haloške kraje nima veljave, drugič strašijo in grozijo na vse načine, samo da bi nas viničarje odvrnili od medsebojne in zakonite samopomoči. Zdaj se vzdržuje vest, da se bo pri županstvu v Vareji (izrazito viničarski občini) vodil poseben seznam vseh organiziranih viničarjev, kateri se morajo potem iz občine izgnati in prepričati, da nikjer ne dobe službe. Gotovo je taka vest na naslov županstva v Vareji brez podlage, ki ji vsak, kdor pozna našo delavsko pravo, osobito viničarski red, ne more verjeti. Županstvo tudi v takih stvareh ni edino merodajno ter ne more prekoračiti svojega zakonitega delokroga, čeprav bi to nekateri intrigantje proti poštenim viničarjem, njihovi pravični borbi in organizaciji, najrajši na svojo pest v resnici storili. Zato naj se nobeden ne straši raznih govoric in spletkarij. Vztrajajmo in organizirajmo se vsi do zadnjega, to bodi naše delo. Vse osti naših nasprotnikov se bodo same razbile ob naši skupnosti. Saj slišimo, da nekemu očitajo, zakaj je to organizacijo spravil sem k Št. Vidu, ko je bil prej tako lep mir pred temi viničarji. »Z njimi so lahko delali, kar so hoteli, zdaj pa je naenkrat po-

predlogi so bili javno objavljeni v 37. št. »Delavske Pravice« iz leta 1929 in si jih pisec članka v »Trgovskem listu« lahko ogleda. Prepričani smo, da bo potem dobil drugo mnenje o interesu delavstva do svojega socialnega zavarovanja.

Trditev, da smo v »Del. Pravici« pisali, da delodajalci kar naravnost žive na račun delavskega zavarovanja, ni resnica. Res pa je, da delodajalci delajo profite na račun delavskega zavarovanja in to prav v razliki pri obrestih. »Trgovski list« trdi, da izhajajo milijonski zastanki na neplačanih prispevkih za bolniško zavarovanje večina od obrtnikov in manjših podjetij, ki se z zadnjimi silami borijo za svoj obstoj. Tudi to moramo korigirati v toliko, da večino zaostalih prispevkov, ki znašajo redno od meseca do meseca preko 12 milij. Din dolgujejo v pretežni večini industrija in velepod-

Organizac jam JSZ!

Po sklepu seje načelstva Jugoslovanske strokovne zveze se bo vršil

Občni zbor

Jugoslovanske strokovne zveze

v nedeljo, dne 11. junija ob pol 10 dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva 22.

Dnevni red:

1. Otvoritev in ugotovitev sklepčnosti.
2. Odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3. Poročila:
 - a) načelstva: načelnika, tajnika in blagajnika;
 - b) strokovnih tajnikov;
 - c) nadzorstva.
4. Volitve načelstva in nadzorstva.
5. Predlogi in sklepi.
6. Slučajnosti.

Strokovne skupine in zveze vabimo, da pošljejo na občni zbor svoje delegate po §§ 25. in 26. pravil JSZ. Morebitne predloge ali prizive je treba prijaviti najkasneje 10 dni pred občnim zborom načelstvu JSZ. Za polovično vožnjo je zaproseno. Takoj ko prejmemo rešenje, obvestimo o tem vse skupine in zveze.

Ljubljana, dne 22. maja 1933.

Zumer Srečko, s. r.
t. č. načelnik.

Ing. Zumer Matija, s. r.
t. č. tajnik.

stalo nekam drugače. Ali naj ima viničar več pravic, kot njegov gospodar? Ni več, kakor samo svoje pravice hočemo, nasilje pa odločno odklanjamo.

To je bila komisija! Tov. Roj Anton je predlagal viničarsko komisijo zoper svojega gospodarja Avstrijca g. Kolleriča, katera bi se morala pravilno vršiti na občini Kaniža pri Št. Ilju v Slov. goricah. G. Kollerič pa je sklical neko svojo komisijo brez vednosti občinskega predstojnika kot predsednika in sklicatelja zakonite viničarske komisije. Iz Avstrije je prignal dva moža, tukaj pa je brez vednosti župana poklical še enega občinskega odbornika. Sli so v njegovo klet in tam bi se naj potem vršila ta srečna komisija, ki bi naj za viničarja izpadla... vsi vemo kako. Ne pripisujemo tega postopanja g. Kolleriča nepoznanju določb viničarskega reda, marveč je to zgolj posledica naziranja, da so Nemci še vedno nekak »Herrenvolk«, ki jim, če bi prišli sem na naša tla, ne bilo potreba upoštevati naše zakonodaje. To so taki, ki že od davnih dni prezirajo naš narod in njegove najprimitivnejše pravice. Sicer bomo že vse potrebno o tem ukrenili, vendar pa je iz tega čisto navadnega slučaja dovolj razvidno, da »Strokovna zveza viničarjev« s svojim pokretom, predvsem tukaj na severni državni meji, ne vrši samo velikega socialnega prebujenja najrevnejšega delovnega ljudstva — viničarjev — marveč vzporedno izvršuje tudi veliko narodno delo.

Stavbinski delavci

Ljubljana. Skupina slikarjev in pleskarjev ima svoj redni mesečni sestanek v četrtek, dne 1. junija, ob 18. uri zvečer. Pridite vsi in točno, ker je sestanek izredno važen! Odbor.

jetja. O tem naj se pisec prepriča pri OUZD.

H koncu pravi »Trgovski list«, da delavske organizacije pobirajo samo prispevke od delavstva, dati jim pa ne morejo ničesar razen da jih spravljajo še v večje nasprotje z delodajalci. Pisca v »Trgovskem listu« naj prav nič ne skrbi, kaj ima delavstvo od svojih strokovnih organizacij in naj to skrb prepusti delavstvu samemu. Kar se pa tiče nasprotstva delavstva do delodajalcev poudarjamo, da bo to nasprotstvo vladalo vse do tedaj, dokler se delavstvu ne bo priznala pravica do človeka vrednega in dostojnega življenja, ki mu pripada v človeški družbi.

Nasprotstvo med delodajalci in delavci pa ne ustvarjajo delavske strokovne organizacije, ampak tisti, ki delavstvu te pravice kratijo in jih ne priznavajo.

Rudarji

Huda jama. V nedeljo, 21. t. m. smo imeli sestanek skupine, pri Sv. Jederti. Razgovor je bil v mladinskem odseku.

Sentjedertski fantje so v nedeljo, dne 21. maja igrali »Guzeja« pod Zalokarjevim kozolcem pri šoli v Rečici. Igrali so pod »Krščanska šola«. Vloge so dobro rešili.

Tovarišu Juriju Grešaku je umrla žena, ki zapušča 7 otrok. Najstarejši je v Dijaškem semenišču v Mariboru. Družini, ki je zgubila zelo skrbno in tudi med sosedi priljubljeno mater, izrekamo sožalje.

Trbovlje. Pravico do odpravnine imajo vsi oni člani brat. skladnice po § 107 in 114, kateri nimajo deset let vsevnega članstva pri pokoj. blagajni. Odpravnino dobe v izmeri 70% dejansko vplačanih prispevkov.

Ta odpravnina se jim nakaže ko postanejo po sedaj veljavnem pravilniku 66% dela nezmožni in to vsled nezgode ali starosti.

Trbovlje. Strokovna skupina vabi vse starejše in mlajše člane na predavanje, katero se vrši v soboto, dne 27. t. m. ob 4 popoldne v prostorih tajništva. Vsakemu članu je potrebno, da je po- učen in na jasnem kakšne pravice in dolžnosti bo imelo članstvo bratovskih skladnic po novem pravilniku in to za pokojnino, nezgode in boleznino. Dolžnost vsakega člana je, da se predavanja udeleži. Odbor.

Trbovlje. »Delavsko Pravico« dobite v Zadrugi knjigarni ali pri kolporterjih. List je strokovno glasilo krščansko organiziranega delavstva v JSZ. List ima namen združiti vse krščansko misleče ročne in duševne delavce za pravično in uspešno borbo delovnega ljudstva. List ni nekaterim pogodu in pravijo, da piše premalo radikalno, drugi spet, da ni dosleden veri in cerkvi, tretji, da je neorentiran v politiki.

Pripominjamo, kar smo že opetovano povdali, da je strokovni in prinaša le strokovno vzgojne članke za delavstvo, katero ga tudi vzdržuje.

List ne prejema nikakih podpor in se vzdržuje izključno le z naročnino. Piše za delavstvo, dela za delavstvo. Naročnina znaša mesečno 5 Din. Naročajte ga in čitajte! Naročnino sprejemajo kolporterji in se plača za en mesec v naprej.

Zagorje. Delo v našem mladinskem odseku naše skupine je započeto. V soboto, dne 20. maja ob 8 zvečer smo se zbrali v mali dvorani Zadrugnega doma in imeli prvi razgovor. Udeležba je bila nad vse zadovoljiva! Okrog 30 fantov nam daje upanje na bodoče delo. Referata sicer ta večer ni bilo, pač pa smo obravnavali poslovnik mladinskega odseka. Pri mladinskem odseku smo tudi določili za blagajnika tov. Otmarja Dolarja. Gleda naj se, da se bo članarina redno pobirala, ker bo za isto vsak član dobival tudi list »Delavsko Pravico«. Tovariš Flisek in pa g. kaplan Jerina sta poudarjala nujnost započete dela, da s tem ustvarimo razpoložljivo armado, ko bo znala vselej in povsod braniti in zastopati interese delavstva. Tudi fantje so pridno segali v debato. Večer je bil zelo zanimiv. Ko javimo okrajnemu glavarstvu redne sestanke, se bodo isti takoj začeli. Centralo pa prosimo, da nam bo dala na razpolago pripravnega gradiva. Fantje, delo je započeto, od nas samih so pa odvisni uspehi! Zato živi borba! — Rudar.

Kleparji

Ljubljana. Redni mesečni sestanek se bo vršil v nedeljo 28. t. m. ob 10. uri dopoldne v gostilni »Novi svet« na Gosposvetski cesti. Ker je dnevni red zelo važen, se ga udeležite polnoštevilno. Pripeljite tudi neorganizirane tovariše. Poročal bo tov. Žužek. — Odbor.

Služkinje

Ljubljana. Obveščamo vse članice, da bo redni letni občni zbor »Poselske zveze v Ljubljani« v nedeljo, t. j. dne 28. maja, ob pol 4 popoldne v dvorani »Služkinjskega doma«, Križevniška ulica 2 z običajnim dnevnim redom. Prosimo, da se ga udeležite v obilnem številu. — Vabi odbor.

Lesno delavstvo

Sv. Lovrene na Pohorju. Odkar je tukajšnje delavstvo lesnih izdelkov podjetja Löschnig l. 1930. zapustilo svojo organizacijo, se je položaj vedno bolj slabšal, tako da danes živimo v prav kritičnih raz-

merah. Posebno zadnji čas se podjetje sklicuje, da so režijski stroški v njegovem podjetju dosti večji, kakor v ostali lesni industriji. V sled navedenega vzroka je podjetnik zadnji čas vpeljal akordno delo s tako nizkimi postavkami, da delavec dnevno ne zasluži niti za najnujnejše življenjske potrebe. Vzemimo primer: Galerist, njegov pomočnik in cirkularist, ki so pri akordnem delu vezani, zaslužijo v najboljšem slučaju vsi trije skupaj dnevno 70 do 75 Din. V obratu za zaboje je delavstvo delalo na ših, in to z urno plačo 2 Din na uro, kljub temu pa podjetnik trdi, da mu gornji obrat ne krije stroškov in je zaradi tega delavstvu ponudil akordno delo, katerega pa isti zaradi slabo vpeljanega obrata in radi nespretnega nadzorstvenega vodstva ni hotelo sprejeti. Posledica tega je bila, da je podjetnik gornji del obrata ustavil in delavstvo je ostalo brez službe. Zaradi nastalih razmer se je skupina obrnila na centralo JSZ, ki naj bi v tej zadevi posredovala. Centrala je takoj prijavila slučaj Delavski zbornici, katera je razpisala na licu mesta ustno razpravo za 20. t. m. Razprave se je udeležil zastopnik Delavske zbornice Kopač in zastopnik ekspoziture JSZ v Mariboru tov. Kores, ter dva zastopnika tukajšnje skupine tov. Pajnik in Gorenjak. Razprava je trajala dve uri, vendar pa ni moglo priti do pozitivnega uspeha, ker se je podjetnik upiral in dokazoval, da so režijski stroški izdelovanja zabojev preveliki in zaradi tega ne more pristati na višjo akordno postavko, kakor tudi ne, da bi delavstvo delalo na ših. Po daljši debati in predlogu zastopnika Delavske zbornice se je našel kompromis na ta način, da delavstvo v ponedeljek, dne 22. t. m. poizkusi delati z novimi akordnimi postavkami, izpremenjenim nadzorstvom in deloma tudi delavci. Poizkus bo trajal en mesec. Akordna postavka vsebuje: 80% dosedanje mezde, ostalih 20% pa si mora delavstvo pridobiti z večjo produkcijo. Težko je posredovanje v obratu, v katerem delavstvo že ni bilo dalj časa organizirano in tako organizacija nima dovolj vploda v obrat in posebno še, ko niti delavstvo zaradi svoje brezbriznosti ni moglo zastopnikom nuditi razpoložljivega materiala, s katerim bi lahko ugovarjali podjetnikom trditvam. Naj se delavstvo zaveda v bodoče, da se da le po dolgih borbah uveljaviti svoje pravice s skupnim nastopom in natančnim poznanjem svojih izdelkov in obstoječih razmer v obratu.

Nameščenci

V sredo, dne 17. maja se je vršil v predavalnici Delavske zbornice v Ljubljani dobro obiskan javen sestanek SZPTNJ, na katerem je poročal tov. Zužek o naših odnosih do ostalih nameščenskih organizacij. Referent je označil glavne programne točke naše organizacije ter orisal njen ustroj, njen dosedanj razvoj ter kakšni morajo biti njeni odnosi do ostalih organizacij. — Sekcija nameščencev SUZOR-a je predložila SUZOR-u predlog za spremembo dnevnika pravilnika. Ta pravilnik je res nujno potreben za izboljšanje, ker se tiče velikega dela nameščenskih delavskih zavarovanj, imajo pa po njem dnevničarji mnogo manj pravic kot pragmatični nameščenci in manj kot jih daje privatnim nameščencem obrtni zakon. Sekcija bo prešla tudi k izdelavi osnutka pragmatike. Interes krščanskega nameščensva je zato, da se organizacije čim bolj oklene, ne pa da nastopa en del ločeno »brez upa zmage«. — Od krščanske nameščenske internacionale smo prejeli referate za letošnji kongres. Kdor od članstva se za kongres zanima, naj se oglasi pri odboru. — Članstvo organizacije raste, za kar se moramo zahvaliti predvsem tovariškim skupinam. Nameščensva se organizira, kar je prav! Naprej k cilju! — Kot posnemamo iz listov, so naši tovariši v zvezi z nacionalnimi grupami zopet odnesli zmago nad združenimi marksisti pri volitvah za Merkur v Zagrebu. Zmagali so v razmerju 16:6! Čestitamo! — Pri jugoslovanskih borzah je iskalo dela v mesecu januarju 2000 nameščencev. Povprečna dnevna zavarovana mezda je padla v dveh letih za 0.58 Din. Pa kljub temu nameščensva ne najde poti v strokovno organizacijo!

Obvestila

Delavci, ne odhajajte za delom v Belgijo. Jugoslovanski konzulati v Belgiji so obvestili naše zunanje ministrstvo, da vlada v Belgiji velika brezposelnost in za bližnjo bodočnost ni nikakega izgleda, da bi mogli naši delavci dobiti zaposlitev. Mnogo jih je, ki so odšli iz Jugoslavije za delom v Belgijo, pa se nabajajo sedaj v veliki stiski, ker nimajo niti sredstev, da bi se mogli vrniti v domovino. Zaradi tega je ministrstvo za socialno politiko naročilo Delavskim zbornicam, naj delavstvo na to opozorijo, da ne odhaja za delom v Belgijo, ker v sedanjih razmerah ni mogoče dobiti zaposlitve.

Doma in po svetu

Socialisti snujejo socialistično stranko Jugoslavije. Tako poroča belgrajska »Politika«. Na ta način bi bila to že tretja politična stranka. Prva je bila »Jugosl. radikalna kmetijska demokratska stranka« takozvana državna stranka, pred kratkim ustanovljena in tudi dovoljena »Jugoslovanska narodna stranka«. Končno prihajajo sedaj še socialisti in morda še kdo?

Trgovski pomočniki v Ljubljani se borijo za podaljšan opoldanski odmor. Zahtevajo naj bi bile od 12 do 3 popoldne trgovine zaprte, ker v tem času itak ni kupcev. Prvo zahtevo so trgovci gladko odklonili. Ker pomočniki na tem le vstrajajo, se bo vršil ponoven razgovor vseh ljubljanskih trgovcev in bodo končno odločali, ali se zahtevi ugedi. Vsekakor je zahteva pomočnikov še iz zdravstvenih razlogov utemeljena.

Tisk je velesila. S tiskom vršimo prodor. Vzgajamo borce za pravice delovnega ljudstva, ki neizprosno brez ozira na levo in desno vodijo borbo proti korupciji in krivicam, ki se godijo delovnemu ljudstvu. Zato širimo naš neodvisen delavski list, strokovni tednik

DELAVSKA PRAVICA

in mesečno revijo

»Besedo« o sodobnih vprašanjih.

V vsako hišo in k vsaki družini naš neodvisen delavski tisk. To je dolžnost vsakega zavednega delavca.

V Nemčiji se je 10. maja vršil kongres »delavske fronte« tako se namreč imenuje nova delavska organizacija, katero tvorijo prejšnje strokovne organizacije. Kongres je vodil voditelj »delavske fronte« dr. Ley. Na kongresu je največ govoril kancler Hitler. Naglašal je da mora pogon za delo in napredek izhajati iz naroda samega. Ugotovil je, da ima narodni socializem zgodovinsko nalogo iztrebiti razredni boj in marksizem.

Kapitalizem in parlamentarizem II.

Tudi v Franciji obstoja »financiranje« volitev. Leta 1919 je napravil senator Billiet z »Union des Intérêts Economiques« poskus na veliko: prikriti naslov težke industrije, ki je tedaj z njenimi milijoni pripomogla k zmagi »Bloc national«. Industrijski kapital pripomore poslancem, ki so po poklicu advokati, do mest v raznih upravah. V letu 1926 so imeli francoski poslanci in senatorji nad en tisoč nadzorstvenih mest pri kapitalističnih podjetjih. Proti temu je bilo sicer tudi precej nasprotstva, toda šele leta 1928. ob priliki škandaloznega primera gospe Hanau je moral Poincaré uvesti inkompatibilitetni zakon, to je zakon, po katerem se nekatera mesta in poslovne zveze ne skladajo s častjo in dostojanstvom javnih zastopnikov. Seveda tudi taki zakoni ne morejo preprečiti korupcije in iztrebiti nesnago v parlamentih in političnih strankah.

Isto se godi v Angliji. Konservativci kot liberalci barantajo za plemiške naslove. Podelsko plemstvo obubožava in propada, toda na njegovo mesto stopajo kapitalisti, ki s prispevki v strankarske blagajne in morda še kam drugam kupujejo plemstvo in zasigurajo sebi gospodarske privilegije. Kapitalisti sedlajo iz ene stranke v drugo, kakor jim slučajno kaže njihov interes. V letu 1923 je sedelo v spodnji zbornici 255 poslancev, ki so imeli v 713 družbah nadzorstvena mesta. Kakor piše »Vorwärts« (1929), se je pripetilo na ducate primerov, da so se ponudile bolj nesigurne kandidature »Labour Party« moškim in ženskam, ki so iz-

V dobi narodne revolucije in preporeda nemškega naroda, moramo ustvariti popolno enakopravnost vsega nemškega naroda. Delavec, ki dela in ustvarja mora imeti prav iste pravice kot vsi ostali državljani. Vprašanje je, kako bo Hitler, oz. narodni socializem »izenačil« kapitaliste?

V Londonu se vršijo velike priprave za svetovno gospodarsko konferenco. Kakor poročajo listi, se bo te konference udeležilo nad 600 delegatov. Sicer pa bo to bolj konferenca banketov nego stvarnega dela.

Pakt štirih velesil stopa ponovno v ospredje. Forsira ga topot baje Anglija, ker se boji fiaska razorožitvene konference. Ako imajo vsi dobro voljo in v resnici streme za tem, da se razorože, čemu strah in snovanje novih paktov? Koliko časa bo svet še gledal, to igračkane državnikov in kapitalistov z narodi?

Sedež socialistične internacionale prenesen. Zveza socialističnih strokovnih internacional ter državnih zvez je imela zaradi novonastalega položaja v Nemčiji svojo sejo v Zürichu dne 9. aprila. Seja je med drugim sklenila, da se prenese sedež internacionale iz Berlina v Pariz.

Japonska ne izstopi iz Mednarodnega urada dela (MUD). Zastopnik japonske vlade je izjavil na zadnji seji MUD, da bo ostala njena država še nadalje članica MUD, čeprav je izstopila iz Društva narodov.

Gibanje naših tovarišev na Češkem. Za prvi maj so sklicale krščanske strokovne organizacije ter krščansko-socialna stranka posebno na Moravskem manifestacijske shode, ki so bili povsod dobro obiskani. Posebno mogočen je bil shod v Brnu.

Iz Avstrije. Potem ko se je parlament izločil, je dr. Dollfussova vlada takoj uredila praznovanje nedelj in praznikov, čemur so vedno nasprostovali marksisti in liberalci. Marksisti sedaj agitirajo proti novi uredbi s tem, da pomeni to znižanje prejemkov za delavca! Prava demagogija! — Ker je uredil dr. Dollfuss še nekatere druge stvari v prid delavstva po predlogu krščanske strokovne organizacije, ima ta v njegovo vlado popolno zaupanje in mu je izrekla zaupnico.

javile, da bodo sami nosili vse volivne stroške. S tem je zašel v angleško delavsko stranko plutokratizem ali denarno gospodstvo, ki bi ga nobena res delavska stranka nikdar ne smela trpeti niti pol sekunde.

Zanimiva polemika o vajencih

Za naše vajence, ki jih pred časom ni imel nihče v mislih, vlada v zadnjem času veliko zanimanje. Časopise jim posveča kar cele kolone. Celo predavanja se jim prireja in jih poučuje o dolžnostih novega obrtnega zakona. Sicer se ob teh prilikah govori več o dolžnostih, nego pravicah, ki jih daje zakon. Toda to nič ne škoduje, saj je tudi v tem pogledu mladina v resnici potrebna pouka. Zanimivo je samo to, da se je začela naša javnost, seveda najbolj gospodje mojstri zanimati za to vprašanje. Tudi to je zdravo, da se od ene strani ugotavljajo nedostatk, z druge pa trdi, da so vajenci danes večji gospodje kakor gg. mojstri. Druga ugotovitev gotovo ne odgovarja resnici, vsaj v kolikor poznamo položaj in razmere naših vajencev.

Torej vajenci so naenkrat postali predmet vseobčnega zanimanja. Mladina tedaj le ni kar tako. Zleti bi bilo, da ta polemika rodi v resnici pravo razmerje med vajenci in mojstri, ki je za sedanje težke čase tako potrebno. Ni dovolj, da se od ene ali druge strani poudarjajo samo dolžnosti, marveč je treba, da se pojasnijo tudi pravice. V izvrševanju dolžnosti pa naj gospodje mojstri bodo v vsem dosledni in ne samo takrat, kadar je to v njihovo korist.

To, da nima nihče, razen mojstrov in staršev pravice vtikati se v razmere vajencev, pa spada v pozni srednji vek. Kdor pošteno misli in dela, se tudi pred objektivno kritiko ne bo skrival.

Socialna in gospodarska politika

INDEKSI CEN ZAGREBSKE DEL. ZBORNICE

Indeks cen v veleprodaji (vzeto je 22 artiklov, osnova 1913 = 100) je znašal v aprilu 1933 (98) napram marcu 1933 (103). Cene v veleprodaji so padle v aprilu 1933 napram marcu 1933 za 4.86%, napram aprilu 1932 za 6.67%, aprilu 1931 za 12.50%, aprilu 1930 za 23.94%, aprilu 1929 za 37.18%.

29.-

Vrsta 242
Otroški telovadni čevlji s prožnim krompodplatom. Potrebni za telovadbo v šoli, pri Sokolu in sploh za vsako gimnastiko. Zenski Din 35.-

35.-

Vrsta 3661-00
Vašim ljubljencem te visoke čevljičke iz rjavega boksa s podplatom iz krupona. Lahki in udobni.

45.-

Vrsta 2942-00
Zračne in lahke sandale s crep-gumijastim podplatom. Za tople solnčne dneve neobhodno potrebne. Vaši deci.

49.-

Vrsta 5851-30
Vašim malim otrokom najlepše. Ti čevljički iz laka ali rjavega boksa so kot ustvarjeni zanje.

69.-

Štev. 27-34 Vrsta 5842-40
Deklicam te udobne fleksibilne čevljičke iz laka ali rjavega boksa.

ZA TOPLE DNEVE NOVE ČEVVLJE

Če menjate večkrat obutev in nogavice, prihranite veliko denarja, razen tega se pa počutite vedno sveži in razpoloženi. — Preskrbeli smo naše prodajalne z letno obutvijo za celo družino in z nogavicami v vseh modnih barvah in desenh

Anta

35.-

Vrsta 4462-29
»Sportke«. Idealen in najcenejši čevlji za vse panoge sporta, za turistikost in razne igre.

49.-

Vrsta 3335-10
Primerni in trpežni čevlji iz sivoga platna z gumijastim podplatom in istotako peto. Za lepe solnčne dneve.

89.-

Vrsta 2945-11
Za vsakdanjo nošnjo te čevljičke iz boksa v črni ali rjavi barvi. Polvisoka usnjena peta. Iz laka Din 99.-

129.-

Vrsta 1805 68
Model sezone: Črn lak, kombiniran s semišem. Iz ševroja Din 149.-

99.-

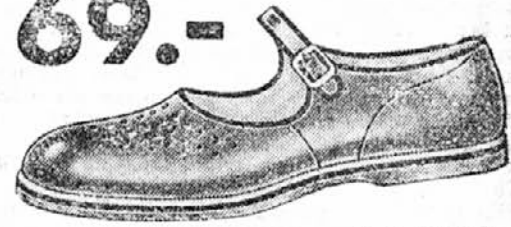
Vrsta 1645-05
Priprost toda okusen čevljiček iz laka ali prvovrstnega črnega ali rjavega boksa

149.-

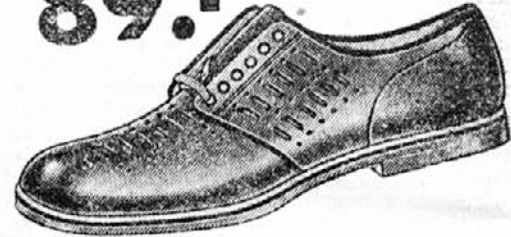
Vrsta 9505-97
Vedno elegantni salonski čevljički iz ševroja z diskretnim okraskom. Iz laka Din 129.-

69.-

Vrsta 2947-00
Lahke fleksibilne sandale s crep-gumijastim podplatom. Ne žulijo ne nog ne žepa. Zenske Din 59.-

89.-

Vrsta 2927-41
Zračne in lahke sandale s krom-podplatom. V toplih dnevih neobhodno potrebne.

89.-

Vrsta 1937-29
Polčevlji iz močnega boksa s prožnim gumijastim podplatom. Za vsakdanjo nošnjo. Imamo jih v črni in rjavi barvi.

149.-

Vrsta 1637-80
Polčevlji iz prvovrstnega telečjega boksa, okrašeni s perforacijo. Zelo primerni za sportno obleko. Lakasti za isto ceno.

Indeks cen v maloprodaji (vzeto je 57 artiklov, osnova juli 1914 = 100) je skupno znašal za mesec april 1933 (120) napram marmu 1933 (121). Cene v maloprodaji so v aprilu 1933 napram marmu 1933 padle za 0.83%, napram aprilu 1932 6.25%, aprilu 1931 za 13.67%, aprilu 1930 za 22.50%, aprilu 1929 za 26.38%.

Indekse cen v vele- in maloprodaji bomo v bodoče redno vsak mesec objavljali. Te indekse vodi za področje Hrvatske in Slavonije zagrebska Delavska zbornica. Za Slovenijo bi bile indeksne številke za vele- in maloprodajo gotovo nekaj višje.

Dobički bank v l. 1930.-31. Čisti dobički vseh bank, ki jih je bilo v Jugoslaviji 1930 659, so znašali 279.8 milijonov dinarjev, zguba pa 24.2 milijonov dinarjev. V letu 1931. je njih število padlo na 639, čisti dobiček pa je znašal 206.1 milijona dinarjev. Zguba je znašala pa 32.1 milij. dinarjev. Tudi pri dobičku je kriza.

OUZD V APRILU 1933.

Zaposlitev delavstva se je v aprilu ponovno zboljšala. Napram lanskem letu je imel OUZD samo 863 delavcev manj. Zanimiva je konstatacija, da je imel OUZD v aprilu celo 275 delavk več in obratno pa 1138 delavcev manj zavarovanih kot lansko leto. Temu bo brez dvoma vzrok napredovanje tekstilne industrije.

Proti koncu aprila 1933 so letne razlike zavarovanih delavcev in njihovih mezd začele nekoliko nazadovati, kakor je bilo pričakovati. To prehodno nazadovanje bo trajalo še dva meseca, in sicer maj in junij. V juliju se bodo začele letne razlike zopet popravljati.

Zdravstvene razmere delavstva niso pokazale v aprilu 1933 nobenih posebnosti. Odstotek bolnikov je sicer manjši za 0.14%, vendar je temu vzrok svoječasnno skrajšanje bolno-podporne dobe na 26 tednov. Z uvedbo 52 tedenske bolno-podporne dobe je začela ta razlika padati. V marmu je znašala 22%.

ANTON WAGNER

barvanje in snaženje obleke
RADOVLJICA

Sprejemališče:

Ljubljana Vošnjakova cesta 4
Slomškova ulica 23

Točna izdelava!

Solidne cene!